

Україна у фокусі

18 – 24 серпня

2014 року

ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>6</i>
<i>РОСІЙСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ КОНВОЙ: ПРОДОВЖЕННЯ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ ПУТІНА.....</i>	<i>6</i>

I. Огляд політичних подій за тиждень

18
серпня

Бойовики обстріляли з мінометів та системою «Град» колону біженців у Луганській області. В результаті обстрілу загинуло щонайменше 15 осіб. Люди згоріли живцем в автомобілях, якими їх вивозили. Як заявила голова Польської гуманітарної акції Яніна Охойська, вбивство мирних людей, які покидають зону конфлікту, порушує Конвенцію Червоного Хреста, і якщо підтвердиться, що колона переселенців в Луганській області була розстріляна бойовиками з «Градів», це дасть підстави визнати інцидент злочином проти людства.

Президент України Петро Порошенко на нараді з керівниками силових відомств запропонував здійснити перегруповання військ на сході країни. Як передає прес-служба глави української держави, це необхідно для продовження наступу.

У Берліні відбулися чотиристоронні перемовини чільників МЗС України, ФРН, Франції та Росії з мирного врегулювання ситуації на Донбасі, які не принесли результатів. Як повідомив міністр закордонних справ України Павло Клімкін, російська сторона на зустрічі в Берліні не продемонструвала готовності забезпечити невтручання у внутрішні справи України. За його словами, російська сторона сьогодні не готова брати на себе повний рівень зобов'язань щодо присутності спостерігачів ОБСЄ щодо ефективного контролю українсько-російського кордону, не готова визнати факти постійного перетину кордону технікою та найманцями і втручання збройних сил з російської території.

Німеччина не розглядає можливості надавати Україні військову техніку та озброєння. Про це заявив представник міністерства закордонних справ ФРН Мартін Шаффер. Так Берлін відхилив звернення МЗС України до ЄС і НАТО про надання допомоги українським військовим технікою та озброєнням для протидії проросійським бойовикам. Напередодні це ж звернення України відкинула й Фінляндія.

Бойовики вперше атакували позиції сил АТО з потужної установки РСЗВ «Ураган». Цю систему залпового вогню використовували для обстрілу населеного пункту Новокатеринівка в Донецькій області. Про це повідомив прес-центр АТО, наголосивши, що терористи намагаються максимально знищити інфраструктуру Донецької і Луганської областей, мінуючи дороги, водопроводи, соціальні установи.

19
серпня

Україна надала гарантії безпеки для російського конвою з гуманітарною допомогою на території, яка підконтрольна силам АТО. Про це заявив заступник глави адміністрації президента Валерій Чалий. Він зазначив, що країна не може взяти на себе відповідальність за безпеку російської колони з гуманітарною допомогою на території, яка перебуває під контролем незаконних збройних формувань. Водночас МЗС РФ повідомило, що Росія і сепаратисти повною мірою забезпечать безпеку гуманітарного конвою.

20
серпня

Генеральний прокурор України Віталій Ярема надав главі Генпрокуратури Росії Юрію Чайці докази участі російських громадян в конфлікті в Україні, а також фінансування сепаратистів. Ярема сподівається, що його російський колега дасть об'єктивну правову оцінку діям громадян Росії, які беруть участь у збройному конфлікті на Донбасі.

21
серпня

Підстави для розпуску Верховної Ради України з'являться 24 серпня цього року. Про це повідомив прес-секретар Президента України Петра Порошенка Святослав Цеголко.

Міністр економічного розвитку і торгівлі України Павло Шеремета подав у відставку. Таке своє рішення він пояснив тим, що з ним не було узгоджену кандидатуру торгового представника України. Шеремета вважає такі дії порушенням управлінських засад у його міністерстві і наголосив, що не може «працювати з вчорашніми людьми».

22
серпня

Конвой з «гуманітарним вантажем» Російської Федерації незаконно перетнув державний кордон України. Про це заявили у МЗС України. Зовнішньополітичне відомство наголошує, що російські автомобілі в'їхали на територію України без відповідного прикордонного та митного оформлення, а вантаж не був в установленому порядку переданий представникам Міжнародного Комітету Червоного Хреста. Це, зазначається в документі, свідчить про навмисний та агресивний характер дій російської сторони.

У прикордонній службі повідомили, що українські прикордонники та митники оглянули тільки 34 вантажівки путінського «гуманітарного конвою» із 264. Решта машин перетнули українсько-російський кордон, не пройшовши огляд представниками українських служб. Колона з «гумдопомогою» виїхали з КПП Ізварине і почали рух у бік Луганська по території України. Президент Росії Володимир Путін заявив, що не міг зволікати з доставкою «гуманітарної допомоги» на Донбас.

23
серпня

Сьогодні в Україні святкують День Державного прапора. Це офіційне свято, яке відзначається щорічно вже 23 три роки поспіль.

НАТО має докази присутності російських військових у зоні АТО. Про це в коментарі The New York Times заявила прес-секретар НАТО Оана Лунгеску. Насамперед йдеться про військову авіацію, ППО і спецназ. Росія спрямувала в Україну артилерійські підрозділи, укомплектовані російськими військовими, які обстрілюють позиції сил АТО, заявила прес-секретар НАТО.

У Луганську вбито почесного консула Литви Миколу Зеленця. Про це у своєму Twitter повідомив глава МЗС Литви Лінас Лінкявічус. Як оповістив глава

литовського МЗС, «почесний консул Литви в Луганську Микола Зеленець був викрадений і грубо убитий терористами».

Петро Порошенко провів зустріч з Федеральним Канцлером Німеччини Ангелою Меркель, яка з візитом прибула до Києва. Під час зустрічі Меркель запевнила, що Німеччина та ЄС спільно з українською владою робитимуть усе для вирішення конфлікту на Донбасі дипломатичним шляхом. Канцлер Німеччини наголосила, що ЄС виступає за єдину неподільну Україну в рамках тих територій, в яких вона була визнана незалежною в 1991 році. Меркель також підтримала план Порошенка щодо децентралізації України і пообіцяла сприяти здійсненню в Україні реформ. Як повідомив Петро Порошенко, під час зустрічі йшлося про формування міжнародного фонду відновлення Донбасу в розмірі 500 мільйонів євро. Як відомо, знаковий візит до Києва Меркель зробила напередодні тристоронніх переговорів (ЄС-Україна-МС) у Мінську 26 серпня.

Російський «гуманітарний конвой» покинув територію України і перебуває на території РФ. Про це заявила заступник директора департаменту інформації і друку МЗС РФ Марія Захарова.

24
серпня

Вся Україна відзначила сьогодні День Незалежності. У день свого 23-ліття держава опинилась у стані війни з російським агресором, який посягнув на її державний суверенітет. Тож цього дня Президент України Петро Порошенко побажав українцям миру та єдності. Центром свята стала столиця України, де вперше за останні 5 років відбувся військовий парад. Техніка Нацгвардії, що брала участь у військовому параді, відбула зі столиці одразу до району проведення АТО.

**РОСІЙСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ КОНВОЙ:
ПРОДОВЖЕННЯ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ ПУТІНА**

22 серпня Росія в односторонньому порядку дозволила власним вантажівкам із, за її словами, гуманітарним вантажем перетнути кордон України та попрямувати в Луганськ. Офіційний Київ одразу ж засудив ці дії, звинувативши російську сторону в порушенні державного суверенітету України та зриві домовленості щодо процедури направлення вантажівок в Україну. Європейський Союз також негативно оцінив дії Москви і закликав її якомога швидше повернути свої машини на територію Росії. Вже наступного дня представник Організації з безпеки та співробітництва в Європі заявив про те, що всі вантажівки, залишивши свій вантаж на підконтрольній сепаратистам території, повернулися до Росії.

*Навіщо Володимир Путін увів свій
«гуманітарний конвой» на територію України?*

*Як це рішення може вплинути
на подальшу динаміку українсько-російського конфлікту?*

Попри те, що офіційні представники України, іноземних держав і міжнародних організацій неодноразово попереджали про вірогідність використання Путіним гуманітарного конвою для здійснення прямого вторгнення на українську територію, практична реалізація цього задуму мала дещо інший вигляд.

З одного боку, планомірне ослаблення позицій проросійських сепаратистів на Донбасі протягом останніх тижнів спонукало Путіна до використання потужніших засобів для боротьби з українськими військовими силами.

З другого – російський президент, вочевидь, зважав і на негативні наслідки, які принесло би повноцінне введення регулярних військ на територію України. Довгий час балансування між цими двома міркуваннями мало вигляд посиленого постачання сепаратистів на Донбасі російською живою силою і технікою через підконтрольні сепаратистам ділянки українського кордону.

«Гуманітарний конвой», вочевидь, став новою спробою виправдати офіційне введення російської армії на територію Донбасу. Радше ніж фізичне прикриття для перекидування російських військ, конвой вантажівок міг розглядатися Путіним як намагання спровокувати українську сторону на агресивні дії проти цього конвою і – таким чином – створити правдоподібне виправдання для необхідності військового упокорення України. Однак обережна поведінка української сторони та прискіплива увага міжнародного товариства дала змогу нейтралізувати цей задум.

Декілька факторів вказують на те, що «гуманітарний конвой» розглядався російським керівництвом як своєрідна приманка для української агресії. По-перше, Росія за великим рахунком не потребує офіційного конвою з вантажівок, аби поставляти техніку і військових в Україну – вона постійно здійснює це неофіційно через неконтрольовані українськими силами ділянки кордону. Зрозуміло,

що відкидати можливість того, що російські вантажівки перевозили військову техніку для сепаратистів, навряд чи варто, адже в питанні ведення прихованої війни з Україною Путін не гребує ніякими засобами. Однак так само мало ймовірно, що переправлення російської техніки через конвой мало дуже масштабний характер – за свідченнями журналістів, деякі з вантажівок були порожніми.

По-друге, рішення Росії діяти в односторонньому порядку в обхід домовленостей з українською владою та незважаючи на позицію Міжнародного комітету Червоного Хреста, який мав супроводжувати російський конвой, однак зрештою відмовився це робити, дуже нагадувало неприхований виклик Україні. А те, що російські вантажівки так швидко покинули українську територію, може свідчити про те, що їхня роль була досить обмеженою і зводилася переважно до подразника для української офіційної влади.

По-третє, протягом конфлікту на Донбасі Путін неодноразово демонстрував певну обережність у своїх діях щодо України. Вочевидь, усвідомлюючи негативні наслідки від початку офіційної війни з Україною, він постійно відхрещувався від власної причетності до бойових дій на її сході та не наважувався перейти у

стан відкритого протистояння з українською державою. «Гуманітарний конвой» багато в чому став продовженням цієї лінії поведінки Путіна, яка полягала в неперервній, однак прихованій підтримці конфлікту на Донбасі та постійному пошуку приводів для виправдання власного вторгнення на територію України. Відповідно, події довкола російського конвою у підсумку навряд чи помітно змінять розстановку сил у конфлікті на території двох українських областей.

Зрештою, конвой можна розглядати і під кутом підготовки Росії до зустрічі представників України, ЄС і Митного Союзу, яка відбудеться 26 серпня у Мінську. І українська, і російська сторони протягом останнього тижня намагалися підійти до цієї зустрічі з якомога сильніших позицій. І якщо для України це полягало у спробах відвоювати якомога більше територій у сепаратистів, то з боку Росії багато зусилля, вочевидь, було спрямовано на дискредитацію іміджу України та відбілювання власного. Цілком імовірно, що «гуманітарний конвой» задумувався як інструмент, який би дозволив досягнути обох цілей. І хоча за великим рахунком Росія не змогла виконати ці завдання, її керівництво на зустрічі в Мінську з великою вірогідністю буде поводити себе так, нібито їй це вдалося.

Таким чином, основний задум спрямування «гуманітарного конвою» в Україну, вочевидь, полягав у провокуванні української сторони до застосування сили проти нього і – відповідно – створення приводу для відкритого вторгнення в Україну чи бодай масштабного посилення підтримки проросійських бойовиків. Стримана реакція української влади і швидкий відхід колони вантажівок до Росії засвідчив, що цієї мети досягнуто не було, хоча цілком вірогідно, що завдяки цьому сепаратистам було доставлено чергову порцію підкріплення. У підсумку можна спрогнозувати, що подібні акції Путіна, спрямовані на провокування України, продовжуватимуться й надалі, однак їх успішність прямо залежатиме від балансу сил у протистоянні українських збройних сил і проросійських бойовиків на території Донбасу.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Олексій Сидорчук

Головний редактор випуску: Ірина Філіпчук